

A FI SAU A NU FI

Locul și rolul liceelor pedagogice în profesionalizarea
carierii didactice și în dezvoltarea educației timpurii în România
(O analiză din perspectiva relației educație timpurie – învățământ
primar-liceu pedagogic–universitate-beneficiari)

Am pregătit pentru intervenția mea la această conferință două mottouri, unul poetic, *Lecția despre cub* a lui Nichita Stănescu, și unul poetico-pedagogic sau antipedagogic, depinde de cum îl veți recepta fiecare, motto pe care l-am numit *Lecția despre Pedagogic*.

Iată-le:

Motto 1:

"Se ia o bucată de piatră
se cioplește cu o daltă de sânge,
se lustruiește cu ochiul lui Homer,
se răzuiește cu raze
până cubul iese perfect.
După aceea se sărută de nenumărate ori cubul
cu gura ta, cu gura altora
și mai ales cu gura infantei.
După aceea se ia un ciocan
și brusc se fărâmă un colt de-al cubului.
Toti, dar absolut toti zice-vor :
- Ce cub perfect ar fi fost acesta
de n-ar fi avut un colt sfărâmat!"
(N. Stănescu, *Lecția despre cub*, vol "Opere imperfecte"

Motto 2:

"Se ia o specializare: învățători,
se formează și se slefuiește în liceele pedagogice,
se lustruiește cu patru ani de practică pedagogică,
se răzuiește cu zâmbet de copil și se optimizează
cu mii de planuri de lecție și de activități...,
până când cineva hotărăște brusc
că nu mai este nevoie de învățători cu 4,
ci cu 7 plus 2 sau cu câți ani va fi nevoie
pentru ca autonomia universitară să fie profitabilă ...!
Toți, dar absolut toți zice-vom:
- Ce învățământ am fi avut noi,
de nu s-ar fi scos specializarea aceasta
de la liceele pedagogice!"
(*Lecția despre Pedagogic*, din vol "Legi imperfecte" ,
București, 2023)

Lecția acestei conferințe, pentru că sperăm să fie mai mult o lecție, un forum activ, decât o conferință, este despre a vedea dacă acest din urmă motto este sau ar putea să fie adevărat și, mai ales, de ce și cum ar putea să se întâmple sau să nu se întâmple aceasta.

Ne referim, desigur, la proiectele de legi ale educației, variantele neasumate despre care știm doar din stiripesurse.ro.

Ce a prevăzut proiectul legii învățământului preuniversitar, promovat și susținut până la sacrificiu de fostul ministru al educației Sorin Cîmpeanu, cu referire la învățământul preuniversitar pedagogic, am văzut: în mare, păstra atribuțiile, rolul și finalitățile pe care învățământul preuniversitar pedagogic din licele și colegiile noastre le are și azi. O singură obiecție, e drept, una fundamentală, a avut Asociația Națională a Colegiilor și Liceelor Pedagogice din România (ANCLP) la acest proiect, anume la *Capitolul IV. Nivelurile de învățământ*, unde dintre cele 11 secțiuni lipsea tocmai secțiunea dedicată învățământului preuniversitar pedagogic, în timp ce învățământului preuniversitar agricol, sportiv, de artă, militar și chiar și celui din penitenciare le erau dedicate secțiuni distincte.

Ce prevede forma revizuită a proiectului nu știm cu certitudine.

Am avut acces la versiunea proiectelor de legi ale învățământului difuzată recent de stiripesurse.ro – care vine pentru noi cu două vești. Una bună și una rea. Începem cu vestea bună. Vestea bună este aceea că în varianta evocată a proiectului legii învățământului preuniversitar apare, de această dată, o secțiune distinctă dedicată învățământului preuniversitar vocațional pedagogic. Și nu numai că apare, dar în bună măsură ea apare exact așa cum am scris-o și am trimis-o noi ministerului în perioada în care proiectele de legi Cîmpeanu erau în dezbatere publică. Plus că secțiunii trimise de noi, secțiune dedicată învățământului liceal vocațional pedagogic, i se atribuie și gloriosul număr 10.

Numai că și de această dată propunerea noastră este acceptată cu o excepție. Iarși una fundamentală. Și aici începe vestea rea, anume că la Art. 52, alin. (2) se prevede că:

”(2) Unitățile de învățământ în care se organizează învățământ pedagogic preuniversitar sunt unități de învățământ liceal care au capacitatea de a organiza procesul de predare-învățare-evaluare și practica pedagogică pentru specializările din cadrul filierei vocaționale: educator-puericultor, instructor de educație extrascolară” (s.n., M.B.).

Așadar, de la art. 52, (2) lipsesc specializările educatoare și învățător, deși specializarea educator/educatoare este menționată 2 rânduri mai jos la alineatul 3, plus că la alineatul 3 apare și o specializare nouă, aceea de *educator pentru educație timpurie*, specializare care nu se mai regăsește nicăieri în cuprinsul proiectului discutat de lege, deși ar trebui să se regăsească obligatoriu la art. 160, unde se vorbește despre funcțiile didactice în învățământul preuniversitar. Se afirmă (e drept, prin omisiune) posibilitatea de a nu mai avea specializarea de învățător, dar la art. 171 (1) b) apare triumfal învățătorul cu învățătoarea lui, alături de profesorul pentru primar licențiat PIIP. Greu de

citit și de înțeles aceste articole, fie redundante, fie singulare ale acestui proiect de lege. Aceasta, în condițiile în care, se știe, jocul de-a uite-nu-e nu are ce căuta în proiecte de legi, cu atât mai mult în proiecte de legi ale educației.

Concluzionând, am avut și avem certitudinea că aceste proiecte nu pot fi și nici nu au fost asumate de către Ministerului Educației.

Situație în care, împreună cu partenerii menționați mai sus, am organizat și participăm la această conferință, la acest forum, în care, chiar dacă nu avem încă varianta oficială a acestor legi, împreună cu reprezentanți ai Ministerului Educației, ai universităților de prestigiu din țară, ai Parlamentului României, ai asociațiilor de părinți, noi cei 39 de reprezentanți ai conducerilor liceelor și colegiilor pedagogice din țară și cei 55 de delegați ai cadrelor didactice din liceele și colegiile pedagogice membre ale ANCLP din România ne propunem să dezbaterem rolul și locul liceelor și colegiilor pedagogice în profesionalizarea carierei didactice și în dezvoltarea educației timpurii în România și să înaintăm mai departe forurilor competente rezultatele acestor dezbateri. Fără patimă. Cu emoție, dar fără exagerări. Și, mai ales, cu argumente. Ce reprezintă liceele și colegiile pedagogice acum pentru învățământul românesc? Dacă nu cumva sunt desute/depășite? Ce oferă și ce ar putea oferi în plus? Care este relația și comunicarea învățământ preuniversitar pedagogic-învățământ universitar pedagogic. Ce s-ar putea întâmpla dacă le-am desființat și am lăsat întreaga formare în sarcina învățământului superior? Dar dacă am scoate doar specializarea învățător-educatoare? Și dacă n-am schimba nimic?

Nu știm să se fi pus public aceste întrebări și să se fi răspuns pertinent și expert la ele, și, mai ales, nu știm să se fi făcut cercetări serioase și profesioniste în acest sens.

Că absolvenții majorității liceelor și colegiilor pedagogice din țară se bucură de aprecieri unanime și sunt căutați, cu deosebire de școlile primare și de grădinițele particulare se cunoaște. Și se recunoaște categoric, fără nicio ezitare, inclusiv de către facultățile de științe ale educației de la cele mai prestigioase universități din țară.

Pe de altă parte, suntem convinși că importanța, tradiția în domeniul excelenței, rolul și locul liceelor pedagogice în istoria învățământului preuniversitar pedagogic nu mai trebuie demonstrate, istoria școlilor normale, școli care au pregătit și pregătesc învățători și educatoare, fiind una prestigioasă, cu rădăcini în renumitele *écoles normales* înființate la sfârșit de secol al XVII-lea în Franța și răspândite apoi în întreaga lume. *Ecoles normales* care sunt strămoșii liceelor și colegiilor noastre pedagogice, ai colegiilor universitare și ai facultăților de pedagogie din întreaga lume. Sintagma se mai păstrează în denumirile unor universități din Europa, S.U.A., America Latină și chiar din Asia, în capitala Chinei funcționând și astăzi pretigioasa *Universitas Normalis Pechinum*, universitate fondată în 1902, pe frontispiciul căreia se poate citi (în engleză) următorul motto: *Învață pentru a-i instrui pe alții, acționează pentru a servi drept model pentru toți!*

Că vremurile s-au schimbat și că este nevoie de pregătire universitară pentru învățători și educatoare se înțelege, majoritatea absolvenților de licee și colegii

pedagogice urmând, de altfel, fără a fi obligați de vreo lege sau de vreun regulament, cursurile universitare. Ceea ce nu ar trebui să însemne renunțarea la specializarea timpurie prin liceele și colegiile pedagogice. Dimpotrivă, credem că acestea ar trebui consolidate, valorificându-se punctele lor forte, practica pedagogică îndeosebi. Păstrate chiar cu prețul unor condiționări, despre care vom vorbi în panel și în atelierele interactive ale conferinței noastre de azi.

Cu atât mai mult cu cât există deja o criză evidentă de personal calificat în învățământ, criză ce este doar la început. Să nu uităm că în câțiva ani va urma un val masiv de pensionări ale cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar, plus că profesia în sine nu este atractivă pentru tinerii de azi. La care mai adăugăm calitatea îngrijorătoare a pregătirii pedagogice a unora dintre absolvenții de universitate care optează pentru învățământ, absolvenți de universitate care, se înțelege, nu au fost elevi ai liceelor și colegiilor pedagogice.

Așadar, vă invit să ne asumăm astăzi împreună responsabilitatea analizei și răspunsurilor la aceste întrebări grele, unele incomode.

Doamnelor și domnilor parlamentari, domnule secretar de stat, doamnelor și domnilor universitari și invitați, mulțumindu-vă tuturor și fiind profund recunoscători că sunteți alături de noi, vă rugăm să fiți, prin poziția și intervențiile dvs., alături de viitorul învățământului românesc, în cazul nostru alături de educația timpurie și de învățământul primar.

Mult succes conferinței noastre și dezbateri fructuoase!

Prof. dr. **MIRCEA BERTEA**,
Președinte al Asociației Naționale a Colegiilor
și Liceelor Pedagogice din România (ANCLP)